

Prima instanță: Judecătoria Bălți (jud. V. Pușcaș)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. S. Procopciuc, E. Grumeza, A. Garbuz)

DECIZIE

25 octombrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecător
Judecători

Tatiana Vieru
Nicolae Craiu
Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Zavedeev Oleg, prin intermediul avocatului Chibric Ruslan,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Iacovlev Ala împotriva lui Zavedeev Oleg cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate în devălmășie și partajul averii,

împotriva încheierii din 29 august 2017 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a t ă :

La 06 decembrie 2012 Iacovlev Ala a depus în instanța de judecată cerere împotriva lui Zavedeev Oleg solicitând recunoașterea bunului imobil proprietate comună în devălmășie, partajarea în natură a bunului imobil din xxxxx, cu atribuirea fiecăruia în natură a câte 1/2 cotă-parte din imobil și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii s-a indicat că, Iacovlev Ala a înregistrat căsătoria cu Zavedeev Oleg la OSC Bălți la 07.07.2006, care a fost desfăcută la 23.07.2011. În timpul căsătoriei au procurat bunul imobil cu nr. cadastral xxxxx în baza contractului de vânzare-cumpărare xxxxx și înregistrat în Registrul bunurilor imobile la Oficiul Cadastral Teritorial mun. Bălți la 19.11.2004. Conform informației din Registrul bunurilor imobile din 12 noiembrie 2012, bunul imobil cu nr. cadastral xxxxx și lotul de teren cu nr. cadastral xxxxx din xxxxx a fost înregistrat după Zavedeev Oleg cu cota-parte de 1,0.

Menționează reclamanta că, casa procurată de către pârât a fost demolată și construit un alt imobil în baza Autorizației de construire nr. 377 din 22.10.2007. Lucrările de construcție a casei de locuit s-au efectuat în perioada anilor 2007-2011.

Precizează reclamanta că, deoarece sursele financiare comune au fost insuficiente pentru edificarea imobilului, Iacovlev Ala a fost nevoită ca în anul 2007 să înstrăineze apartamentul personal situat în xxxxx.

Consideră reclamanta că, deoarece bunul imobil situat pe str. xxxxx, a fost edificat din mijloace financiare comune și necătând la faptul că conform informației din Registrul bunurilor imobile pârâtul are dreptul de proprietate asupra 1,0 cotă-parte din

bunul edificat în timpul căsătoriei, casa de locuit situată xxxxx constituie proprietate comună în devălmășie a soților Iacovlev Ala și Zavedeev Oleg.

În cadrul examinării pricinii, Iacovlev Ala a depus cerere de concretizare a cerințelor din acțiune solicitând recunoașterea imobilului cu nr. cadastral xxxxx din xxxxx drept bun proprietate comună în devălmășie a Alei Iacovlev și a lui Oleg Zavedeev, cu atribuirea fiecăruia cotelor părți ideale de $\frac{1}{2}$ din imobil; introducerea modificărilor în Registrul bunurilor imobile, cu înscrierea dreptului de proprietate a Alei Iacovlev asupra $\frac{1}{2}$ cote-părți din imobilul cu nr. cadastral xxxxx din str. xxxxx; instalarea Alei Iacovlev în imobilul cu nr. cadastral xxxxx din str. xxxxx; obligarea lui Zavedeev Oleg să nu-i creeze obstacole în instalarea și exploatarea imobilului dat. (vol. I, f.d. 107-108)

Ulterior, reclamanta Iacovlev Ala, prin intermediul avocatului Guțu Tatiana, a mai depus o cerere de concretizare a acțiunii solicitând încasarea de la pârât în beneficiul său a $\frac{1}{2}$ cotă-parte din costul materialelor de construcție și lucrărilor folosite pentru construcția casei de locuit din xxxxx în valoare de 410514 lei; încasarea de la pârât în beneficiul său a cheltuielilor de judecată constituite din: cheltuieli de asistență juridică în sumă de 3000 lei, în baza ordinului de plată nr. 088303 din 28.11.2014 și în mărime de 250 lei conform dispoziției de plată din 29.11.2012, precum și cheltuieli legate de pregătirea cauzei și efectuarea constatărilor specialistului în sumă de 4004,47 lei și taxa de stat în mărime de 100 lei. (f.d. 16, vol. II)

Prin hotărârea din 05 mai 2017 a Judecătoria Bălți s-a admis acțiunea înaintată de Iacovlev Ala; s-a recunoscut casa de locuit situată în xxxxx, proprietate comună în devălmășie a soților Iacovlev Ala și Zavedeev Oleg; s-a încasat de la Zavedeev Oleg în beneficiul Alei Iacovlev $\frac{1}{2}$ din cheltuielile folosite la construcția casei de locuit situate în xxxxx în sumă de 410514 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 7254,47 lei; s-a încasat de la Zavedeev Oleg taxa de stat în beneficiul statului în mărime de 12065,42 lei.

Prin încheierea din 29 august 2017 a Curții de Apel Bălți s-a respins cererea lui Zavedeev Oleg privind scutirea de la plata taxei de stat; nu s-a dat curs apelului depus de Zavedeev Oleg și s-a acordat apelantului termen până la 26 septembrie 2017, ora 09:00 pentru prezentarea taxei de stat în mărime de 9236,56 lei și a cererii de apel motivate.

La 11 septembrie 2017, conform ștampilei aplicate pe plicul poștal (f.d. 59, vol. II), Zavedeev Oleg, prin intermediul avocatului Chibric Ruslan, a declarat recurs împotriva încheierii din 29 august 2017 a Curții de Apel Bălți solicitând casarea acesteia cu pronunțarea unei decizii de admitere a cererii de scutire de la plata taxei de stat, din motivul situației financiare precare.

În motivarea recursului s-a invocat că examinarea cauzei în instanța de apel s-a derulat în lipsa recurentului și a reprezentantului acestuia, nefiind înștiințați despre data și ora examinării cererii de scutire de la plata taxei de stat depusă de către Zavedeev Oleg.

Concomitent, s-a menționat că instanța de apel a ignorat solicitarea de amânare a ședinței de judecată stabilită pentru soluționarea cererii de scutire de la plata taxei de stat. Respectiv, recurentul a fost lezat de dreptul de a demonstra imposibilitatea prezentării apelului motivat.

Menționează recurentul că, cu toate că instanța de apel judecând cauza a constatat că Zavedeev Oleg nu activează în câmpul muncii și nu are posibilitate de a achita taxa de stat la depunerea apelului, l-a impus prin încheierea contestată de a prezenta bonul de plată a taxei de stat în sumă de 9236,56 lei.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Curtea de Apel Bălți a adoptat încheierea contestată la 29 august 2017, iar Zavedeev Oleg, prin intermediul avocatului Chibric Ruslan, a declarat recurs la 11 septembrie 2017.

Materialele cauzei atestă că încheierea contestată a fost pronunțată în lipsa apelantei și a fost expediată în adresa sa la 07 septembrie 2017, conform scrisorii de însoțire (f.d.84, vol. II), iar avocatul apelantului Chibric Ruslan a recepționat-o, contra semnătură, la 05 septembrie 2017 (f.d.85, vol. II).

Astfel, Colegiul consideră că recursul declarat la 11 septembrie 2017 de către Zavedeev Oleg, prin intermediul avocatului Chibric Ruslan, împotriva încheierii din 29 august 2017 a Curții de Apel Bălți, este în termen.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului în raport cu criticile invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ consideră recursul întemeiat și pasibil de a fi admis din următoarele considerente.

Conform art. 427 lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, soluționând prin decizie problema în fond.

Astfel, norma art. 83 alin. (1) CPC stipulează că taxa de stat reprezintă o sumă care se percepe, în temeiul legii, de către instanța judecătorească în beneficiul statului de la persoanele în ale căror interese se exercită actele procedurale de judecare a pricinii civile sau cărora li se eliberează copii de pe documente din dosar.

Prin urmare, o condiție indispensabilă pentru admiterea spre examinare a cererii de apel reprezintă plata taxei de stat, dovada căreia conform art. 365 alin. (4) CPC se anexează la cererea de apel.

În același timp, art. 85 alin. (1) CPC indică cine și în ce condiții sunt scutiți de la achitarea taxei de stat.

În continuare se relevă faptul că conform alin. (2) al aceluiași articol, pot fi stabilite prin lege și alte cazuri de scutire a părților de plata taxei de stat, conform alin. (4) în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică poate fi scutită de judecător (de instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Astfel legea sus enunțată, admite cazuri în care instanța judecătorească, în funcție de starea materială a unui participant la proces, este în drept să scutească de plata taxei de stat participantul care se încadrează în cazurile enumerate de art. 85 CPC.

În speță, apelantul a depus cererea de apel fără a achita taxa de stat, dar a solicitat scutirea de la plata taxei de stat din considerentul imposibilității achitării acesteia ca consecință a stării financiare precare.

Instanța de apel, examinând la data de 29 august 2017 cererea privind scutirea apelantului de la achitarea taxei de stat a respins-o, impunând apelantul de a achita taxa de stat în sumă de 9236,56 lei.

Colegiul consideră concluzia instanței de apel ca neîntemeiată, deoarece apelantul a justificat lipsa mijloacelor financiare și imposibilitatea achitării taxei de stat la depunerea cererii de apel.

Or, însăși argumentul recurentul precum că nu este angajat în câmpul muncii și nu dispune de surse financiare ce i-ar permite achitarea taxei de stat la depunerea apelului demonstrează cert că taxa de stat solicitată de la apelant este vădit excesivă în comparație cu resursele lui la această dată.

Ca urmare, Colegiul notează că instanța de apel la examinarea cererii de scutire de la plata taxei de stat nu a efectuat o examinare adecvată a capacității apelantului de a plăti taxele de stat, iar admiterea unei astfel de ipoteze în sensul obligării apelantului la plata taxei de stat ar reprezenta o limitare disproporțională a dreptului său de acces la o instanță, în condițiile când însăși reclamanta la judecarea cauzei în instanța de fond a beneficiat de o scutire parțială de plata taxei de stat la înaintarea cererii de chemare în judecată.

Mai mult, instanța de apel, în încheierea contestată indică despre prezența circumstanțelor ce permit scutirea apelantului de la plata taxei de stat, totodată impunându-l totuși de a achita taxa de stat.

În acest context, instanța de recurs conchide că cererea recurentului Zavedeev Oleg cu privire la scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel urmează a fi admisă, prin prisma art. 6 § 1 al Convenției Europene a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale.

Astfel, instanța amintește că art. 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale îi garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil, iar factorul financiar, respectiv incapacitatea de a achita o taxă de stat, nu poate servi ca motiv de a nu recurge la această cale de atac.

De altfel, instanța europeană a relatat în practica sa constantă că, „dreptul la o instanță” nu este absolut.

În această privință, Curtea Europeană, în mai multe cauze de acest gen nu exclude niciodată ipoteză că interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unei restricții de natură financiară în accesul unei persoane la o instanță (Tolstoy -Miloslavsky împotriva Regatului Unit), dar această restricție se impune a fi una justificată, generată de situația celui ce recurge la calea de atac, dar și conformă normelor care guvernează accesul la justiție.

Respectiv, impunerea achitării taxei de stat în condițiile în care norma legală, și situația contestatarului prevede scutirea de la achitarea taxei de stat - ar restricționa nejustificat accesul la justiție și s-ar admite astfel încălcarea unuia din drepturile fundamentale consfințite în Convenție.

Din circumstanțele menționate supra, Colegiul conchide asupra necesității casării încheierii din 29 august 2017 a Curții de Apel Bălți și emiterii unei încheieri noi de

admitere a cererii de scutire de la plata taxei de stat, pentru a nu admite încălcarea dreptului la o cale de atac și pentru a evita orice atingere adusă însăși substanței dreptului la un tribunal și cauza urmează a fi remisă la Curtea de Apel Bălți, pentru examinarea apelului depus de Zavedeev Oleg în fond.

În contextul celor expuse, conducându-se de prevederile art. 427 lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Zavedeev Oleg, prin intermediul avocatului Chibric Ruslan

Se casează încheierea din 29 august 2017 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Iacovlev Ala împotriva lui Zavedeev Oleg cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate în devălmășie și partajul averii și se emite o nouă încheiere prin care:

Se admite integral cererea lui Zavedeev Oleg cu privire la scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel.

Se scutește Zavedeev Oleg de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel împotriva hotărârii din 05 mai 2017 a Judecătoriei Bălți (sediul Central) în sumă de 9236,56 (nouă mii două sute treizeci și șase, 56) lei.

Se remite cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Iacovlev Ala împotriva lui Zavedeev Oleg cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate în devălmășie și partajul averii la Curtea de Apel Bălți pentru examinarea apelului în fond.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător

Tatiana Vieru

Judecători

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală